

UVOD

Helena Meden-Vrtovec

Slovensko menopavzno društvo, Šlajmerjeva 3, 1000 Ljubljana
Ginekološka klinika, Univerzitetni klinični center Ljubljana, Šlajmerjeva 3, 1525 Ljubljana
Katedra za ginekologijo in porodništvo, Medicinska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Šlajmerjeva 3,
1525 Ljubljana

Klimakterij (pred in pomenopavzno obdobje) je biološki proces, ki ob telesnih spremembah povzroča tudi številne, kompleksno povezane duševne, socialno-družbene in čustvene spremembe. Način sprejemanja prehoda do menopavzne in pomenopavzne dobe in intenzivnost simptomatike sta odvisna od številnih psihosocialnih, kulturnih in ekonomskih dejavnikov, pomembno vlogo pa imata tudi izobrazba in vzgoja. Ker je preplet teh dejavnikov povsem edinstven za vsako žensko, mora biti tudi obravnava problemov, povezanih z menopavzo, strogo individualna. Večplastnost pred- in pomenopavznih sprememb smo prikazali v prispevkih, ki zrcalijo sodobni pristop k obravnavi žensk v klimakteriju.

Da je problem aktualen, nam kažejo podatki o starostni strukturi našega prebivalstva. Življenjska doba se je podaljšala in vse številčnejša je populacija žensk, starejših od 50 let: leta 2006 je bilo v Sloveniji 392.587 žensk, starejših od 50 let, kar je 38,4 % ženske populacije oziroma 19,5 % celotnega prebivalstva.¹ Vse to narokuje seznanjanje z možnostmi terapevtskega ukrepanja pri procesih, ki so posledica usahle dejavnosti jajčnikov in staranja.

Stališča do obravnave pred- in pomenopavznega obdobja v Sloveniji so zelo različna. Zato smo želeli prikazati tiste smernice, ki danes v strokovnem pogledu predstavljajo mednarodno sprejeta stališča. Pri pripravi prispevkov smo upoštevali priporočila za uporabo tiste literature, ki prikazuje integracijo najboljših raziskovalnih dokazil in kliničnih ekspertnih veščin, ki morajo zadostiti zahtevam in potrebam bolnikov.²⁻⁸

Za oceno pomena in vpliva določene bazične ali klinične raziskave se uporabljajo različna rangiranja dokazov. Raven dokaza je merilo, ki omogoča oceniti določene diagnostične in/ali terapevtske metode ali postopek. Pri pripravi priporočil za obravnavo žensk v klimakteriju smo upoštevali rangiranje dokazov, kot ga priporoča National Institute for Clinical Excellence – NICE.⁹

Raven dokaza

1a Sistematični pregled in metaanaliza randomiziranih kontroliranih raziskav.

1b Podpora z vsaj eno randomizirano kontrolirano raziskavo.

2a Podpora z vsaj eno dobro načrtovano kontrolirano raziskavo brez randomizacije.

2b Podpora z vsaj eno raziskavo drugačne vrste ali dobro načrtovano kvazi eksperimentalno raziskavo.

3 Podpora z dobro načrtovanimi neeksperimentalnimi opisnimi raziskavami (npr. primerjalne raziskave, korelacijske raziskave ali študije kliničnih primerov).

4 Podpora s poročilom ekspertnega telesa ali z njihovimi stališči in/ali kliničnimi izkušnjami priznanih strokovnjakov.

Upam, da bomo s predstavitvijo sodobnih pogledov na obravnavo žensk v pred- in pomenopavzni dobi pripomogli k večji osveščenosti slovenske strokovne javnosti s temeljnim sporočilom, da je treba pred- in pomenopavzno žensko obravnati celostno in dosledno individualno.

Literatura

1. Statistični letopis Slovenije, 2007.
2. Oxman AD, Sackett DL, Guyatt GH. Users's guide to the medical literature. I. How to get started. The Evidence-Based Medicine Working Group. JAMA 1993; 270: 2093-5.
3. Guyatt HH, Sackett DL, Cook DJ. Users's guide to the medical literature. II. How to use an article about therapy or prevention. A. Are the results of the study valid? The Evidence-Based Medicine Working Group. JAMA 1993; 270: 2598-601.
4. Guyatt HH, Sackett DL, Cook DJ. Users's guide to the medical literature. II. How to use an article about therapy or prevention. B. What were the results and will they help me in caring for my patients? The Evidence-Based Medicine Working Group. JAMA 1994; 271: 59-63.
5. Jaeschke R, Guyatt GH, Sackett DL. Users's guide to the medical literature. III. How to use an article about the diagnostic test. A. Are the results of the study valid? The Evidence-Based Medicine Working Group. JAMA 1994; 271: 389-91.
6. Jaeschke R, Guyatt GH, Sackett DL. Users's guide to the medical literature. III. How to use an article about the diagnostic test. B. What are the results and will they help me in caring for my patients? The Evidence-Based Medicine Working Group. JAMA 1994; 271: 703-7.
7. Sackett DL, Strauss SE, Richardson WS, Rosenberg W, Haynes RB. Evidence-Based Medicine. How to practice and Teach EBM. Edinburgh: Churchill Livingstone; 2000.
8. Scottish Intercollegiate Guidelines Network. SIGN 50: A guideline developers' handbook. Scottish Intercollegiate Guidelines Network; 2001.
9. National Collaborating Centre for Women's and Children's Health. Fertility: assessment and treatment for people with fertility problems. London: RCOG Press; 2004.